

OD REDAKCJI

Na LXXIII tom „Prac Filologicznych” składają się artykuły nadesłane przez badaczy reprezentujących różne ośrodki naukowe w Polsce i za granicą oraz artykuły będące pokłosiem konferencji polsko-czeskiej „Człowiek – jego właściwości i zachowania widziane przez pryzmat języka”. Wszystkie były recenzowane zgodnie z zasadami przyjętymi w „Pracach Filologicznych”. Teksty pokonferencyjne pod redakcją Krystyny Waszakowej i Agnieszki Mikołajczuk wydzielone zostały w osobnej części i poprzedzone wprowadzeniem obu Pań Redaktor, dlatego tu przedstawimy tylko studia nadesłane do tomu.

Wśród autorów prac zamieszczonych w tomie są zarówno uznani uczeni, jak i adepci filologii będący na początku swojej drogi naukowej. Opublikowane studia reprezentują zatem różny stopień szczegółowości, odmienne, nierzadko komplementarne i dopełniające się podejścia metodologiczne. Zamieszczone w niniejszym tomie studia układają się w kilka grup tematycznych.

Różnych aspektów kontaktów językowych dotyczy szereg artykułów. Dwa z nich: Julii Domitrak i Janusza Riegera poświęcone zostały współczesnej polszczyźnie kresowej, w tym słowotwórczej charakterystyce nazw istot młodych w gwarach polskich Brasławszczyzny oraz sytuacji polszczyzny północnokresowej i szansom jej przetrwania. Studium Kristiny Rutkovskiej z zakresu badań nad historycznym językiem polskim na dawnych Kresach Wschodnich to kontynuacja opisu grafii i ortografii siedemnastowiecznej postylli *Punkty kazań* Konstantego Szyrwida. Jolanta Mędelska zajęła się natomiast niemieckimi kodami wyspowymi w Imperium Rosyjskim, Elwira Kaczyńska – wpływami sztucznego języka literackiego (katharewusy) na język nowogrecki, a Jan Wiślicki – morfologicznym statusem sinojapońskich morfemów japońszczyzny.

Kolejny krąg zagadnień dotyczy szeroko rozumianej normy językowej w aspekcie synchronicznym. Maciej Grochowski opisuje zalecenia dotyczące szyku zaimka *się* jako *stricte* systemowe ograniczenia linearnej pozycji *się* w ramach reguł składni linearnej. Fleksyjnym, składniowym i przede wszystkim semantycznym własnościom polskiego zaimka zwrotnego *swój* poświęciła artykuł Magdalena Danielewiczowa. Definicje terminów prawnych w słownikach ogólnej polszczyzny omawia Joanna Kowalczyk, na praktyczny, glottodyktyczny wymiar normy w zakresie wymowy samogłosek nosowych zwraca uwagę Michalina Biernacka. Normalizacji

w aspekcie historycznym ujmowanej procesualnie, opisywanej w kategoriach rosnącej świadomości językowej lub regulacji systemowych, dotyczą studia Anetty Luto-Kamińskiej, Krzysztofa Maćkowiaka, Błażeja Osowskiego. Kwestią świadomości językowej użytkowników gwary kurpiowskiej zajęła się Weronika Piotrowska.

Szkic poświęcony okolicznościom powstania *Przeglądu bibliograficznego prac naukowych o języku polskim* (1886) Adama A. Kryńskiego i Karola Appla, a więc rozwojowi refleksji o charakterze metanaukowym, opracowała Alicja Matczuk.

Na semantyce wyrażen poddanych oglądowi w aspekcie synchronicznym i diachronicznym skupiły się Anna Ledzińska i Izabela Ławecka. Pierwsza z wymienionych autorek analizie leksykalno-semantycznej (z wykorzystaniem badań korpusowych) poddała słowo *sanctus*, druga zaś proponuje analizę pragmatyczną czasownika *życzyć* jako składnika aktu mowy nazwanego *składaniem życzeń*. Rozwinięcie refleksji o znaczeniu wyrażen znajdujemy w artykule Agnieszki Szczaus poświęconym stylizacji językowej w zapomnianej powieści Stanisława Kujota *Pierwsze nawrócenie Prusaków* (1877–1878) oraz w opracowaniu Małgorzaty Parys dotyczącym opisowi nieba jako „elekcyjnej rzeczypospolitej niebieskiej” w prognostykach Józefa Rembeckiego z początku XVIII wieku. Elżbieta Sękowska zaś rozpatruje laudację jako współczesną odmianę mowy pochwalnej.

Pozostałe studia dotyczą analizy dyskursu medycznego. Marta Chojnacka-Kuraś przedstawia dyskurs medyczny z perspektywy chorego, omawiając przeobrażenia metafor opisujących doświadczenie chorowania z uwzględnieniem typu i fazy choroby. Z kolei Sylwia Krukowska, Kamil Koszela, Marta Woldańska-Okońska jako przedstawiciele służby zdrowia uwagę kierują na profesjolekt medyczny.

Przedkładając Czytelnikom niniejszy tom „Prac Filologicznych”, który zawiera artykuły zróżnicowane pod względem poruszanej w nich problematyki, mamy nadzieję, że staną się one inspiracją dla prowadzenia dalszych różnorodnych badań językoznawczych.

*Halina Karaś
Izabela Winiarska-Górska*